TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta)

2008. gada 4. decembrī *

Lieta C-221/07

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Sozialgericht Stuttgart* (Vācija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2007. gada 26. aprīlī un kas Tiesā reģistrēts 2007. gada 2. maijā, tiesvedībā

Krystyna Zablocka-Weyhermüller

pret

Land Baden-Württemberg,

piedaloties

Bundesrepublik Deutschland.

TIESA (ceturtā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], tiesneši T. fon Danvics [*T. von Danwitz*], R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*] (referente), E. Juhāss [*E. Juhász*] un J. Malenovskis [*J. Malenovský*],

ģenerāladvokāts M. Pojarešs Maduru [*M. Poiares Maduro*],
sekretārs R. Grass [*R. Grass*],

* Tiesvedības valoda — vācu.

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *Land Baden-Württemberg* vārdā — H. Sprauss [*H. Sprau*], pārstāvis,

— Vācijas valdības vārdā — J. Mellers [*J. Möller*] un M. Lumma [*M. Lumma*], pārstāvji,

— Polijas valdības vārdā — T. Novakovskis [*T. Nowakowski*], pārstāvis,

— Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — F. Kreišics [*V. Kreuschitz*], pārstāvis,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt EKL 18. panta 1. punktu.

2 Šis lēmums ir iesniegts saistībā ar tiesvedību starp Zablocku-Veihermilleri [*Zablocka-Weyhermüller*] un *Land Baden-Württemberg* par tās atteikumu izmaksāt Zablockai-Veihermillerei vairākus pabalstus, kuri, kā viņa uzskata, viņai pienākas kā pārdzīvojošai kara upura laulātajai.

Valsts tiesiskais regulējums

3 Valsts tiesisko regulējumu veido 1950. gada 20. decembra federālais Likums par kara upuru nodrošinājumu (*Bundesversorgungsgesetz*) 1982. gada 22. janvāra redakcijā (*BGBl.* 1982 I, 21. lpp.), kurā pēdējo reizi grozījumi veikti ar 2006. gada 19. jūnija likumu (*BGBl.* 2006 I, 1305. lpp.) (turpmāk tekstā — "*BVG*"), un 1990. gada 30. jūnija rīkojums par sociālajiem pabalstiem ārvalstīs (*Auslandsversorgungsverordnung*) (*BGBl.* 1990 I, 1321. lpp.) (turpmāk tekstā — "*AuslVersV*"), ar kuru tiek piemērots minētais likums.

4 Saskaņā ar *BVG* 9. panta 5. punktu pārdzīvojušajiem kara upuru radiniekiem pirmām kārtām ir tiesības saņemt šī paša likuma 38.–52. pantā paredzēto palicēja pensiju. Papildus pamata pensijai, kuru neindeksē, ar nosacījumu, ka tiek izpildīti vairāki papildu nosacījumi, ir tiesības saņemt kompensāciju, ja kara upuris ir zaudējis ienākumus invaliditātes dēļ, kura tiek aprēķināta, ņemot vērā teorētiskos ienākumus, kuri tiktu gūti, ja nebūtu invaliditātes (*BVG* 40.a pants), kā arī, iespējams, tiesības uz kopšanas pabalstu (*BVG* 40.b pants) un/vai tiesības uz kompensācijas pensiju (*BVG* 41. pants). Turklāt, ja pārdzīvojušais laulātais ir sasniedzis pilnus 45 gadus, tad saskaņā ar *BVG* 41. panta 1. punkta b) apakšpunktu un 2. punktu viņš var pieprasīt kompensācijas pensiju pilnā apmērā, izņemot iespējamos pašu ienākumu atskaitījumus.

5 Papildus šiem pabalstiem saskaņā ar *BVG* 9. panta 1. punktu un 10. panta 4. punkta pirmā teikuma c) apakšpunktu principā pienākas tiesības saņemt medicīnisko aprūpi

un tiesības, kas ir paredzētas *BVG* 9. panta 2. punktā un 25.–27.j pantā kara upuru sociālās palīdzības jomā. Tomēr šie pabalsti tiek iedalīti atbilstoši vajadzībām.

6 Uz pretendentiem, kuru dzīvesvieta vai pastāvīgās uzturēšanās vieta ir ārpus Vācijas, attiecas *BVG* 64.a–64.f pantā noteiktais speciālais režīms.

7 *BVG* 64.e pantā ir noteikts:

"1. Kara upuri, kuru dzīvesvieta vai pastāvīgās uzturēšanās vieta atrodas 5. punktā norādītajā valstī, saņem daļēju pabalstu atbilstoši 2.–4. punktam. Pārējā daļā tiesības uz pabalsta saņemšanu tiek pārtrauktas.

2. Daļējā pabalstā ietilpst pamata pensija, tostarp 44. panta 1. punktā paredzētā kompensācija, piemaksa par smagu invaliditāti, piemaksa personām, kurām nepieciešama ikdienas apkope, pensija augšupējiem radiniekiem un kompensācija par bēru izdevumiem vienas trešdaļas apmērā no summas, kas izriet no 31., 35., 36., 40., 46., 51. un 53. panta, kā arī no 37. pantā paredzētā pabalsta nāves gadījumā. Pamata pensiju invalīdiem palielina par vienu trešdaļu no 31. panta 1. punkta pirmajā teikumā paredzētās summas, tādējādi veidojot invaliditātes pamata pensiju, ja darba nespējas līmenis ir 40 %. Attiecībā uz pensijām ārvalstīs gūtie ienākumi tiek ņemti vērā tikai 48. pantā uzskaitītajos gadījumos. Attiecībā uz finansiālo palīdzību, kas tiek sniegta atraitnēm un bāreņiem, visos gadījumos par pamatu ir jāizmanto visa attiecīgā atraitnes vai bāreņa pabalsta summa, pamatojoties uz 33. panta 1. punkta a) apakšpunktā norādītās atsauces summas trešdaļu. Lai aprēķinātu kompensāciju par bēru izdevumiem, visos gadījumos par pamatu ir jāizmanto vislielākā summa, kas norādīta 36. panta 1. punkta otrajā teikumā un 53. panta otrajā teikumā.

3. Daļējā pabalstā ietilpst arī medicīnas izdevumu pabalsti 64.a panta 1. punkta izpratnē. 11. panta 3. punktā uzskaitītie finansiālie pabalsti netiek izmaksāti; federālais darba un sociālo lietu ministrs var atļaut veikt izņēmumus. 64.a panta 2. punktā paredzētie medicīnas pakalpojumi pabalsti var tikt sniegti īslaicīgas uzturēšanās laikā ārpus valstīm, kas ir noteiktas rīkojumā, kurš ir izdots saskaņā ar 5. punktu, ja ārsts ir noteicis, ka ir nepieciešama tūlītēja medicīniskās palīdzības sniegšana. Ja personai ir tiesības uz līdzvērtīga pabalsta saņemšanu no valsts vai privātām apdrošināšanas iestādēm vai līdzīgām iestādēm, lūgumi par pabalstu, kuri ir iesniegti atbilstīgi 1.–3. teikumam, netiek apmierināti.

4. 64.b panta 1. punktā paredzētie palīdzības pabalsti kara upuriem var tikt piešķirti ar federālā darba un sociālo lietu ministra atļauju. 27.b panta 3. punkta pirmais teikums nav piemērojams.

5. Federālā valdība, saņemot *Bundesrat* [Federālās padomes] piekrišanu, ar rīkojumu var noteikt valstis, kurās, pastāvot īpašiem apstākļiem, un tādēļ, ka tajās attiecīgo sociālo pabalstu vidējais līmenis ir zemāks par Vācijas Federatīvās Republikas līmeni, kā arī, ņemot vērā situāciju un attīstību pēc Otrā pasaules kara, tiek izmaksāts daļējs pabalsts, piemērojot 1. punktu. Šādā rīkojumā var:

a) noteikt 2. punkta pirmajā teikumā minētajai trešai personai izmaksājamā daļējā pabalsta par noteiktiem pabalstiem apmēru citā līmenī, kā arī precīzāk noteikt pabalstu aprēķināšanas noteikumus;

b) gadījumā, ja būtiski mainās situācija, kas jāņem vērā, aprēķinot daļēja pabalsta izmaksu (pirmais teikums), attiecīgi grozīt 2. punkta pirmajā un otrajā teikumā paredzēto daļējo pabalstu apmēru.

6. Noteiktos gadījumos 2. punkta pirmajā un otrajā teikumā, kā arī 5. punkta otrajā teikumā paredzētais daļējais pabalsts ar federālā darba un sociālo lietu ministra atļauju var tikt palielināts.

7. Īslaicīgai atrašanās, kura ilgst vismaz vienu nedēļu, ārpus valstīm, kas ir noteiktas rīkojumā, kurš ir izdots saskaņā ar 5. punktu, ar federālā darba un sociālo lietu ministra atļauju var piešķirt 2. punkta pirmajā teikumā uzskaitītās pensijas tiktāl, ciktāl tās pārsniedz 2. punkta pirmajā un otrajā teikumā noteikto apmēru, kā arī vienas trešdaļas apmērā no kompensācijas pensijas; tiek piemērots 2. punkta trešais teikums. Hospitalizācijas periods šī likuma izpratnē, kā arī 27.b pantā noteiktie atveseļošanās veicināšanas un atpūtas pasākumi [*Erholungsmaßnahmen*] tiek ņemti vērā vienas trešdaļas apmērā."

8 *AuslVersV* 1. pantā, ar kuru tiek piemērots *BVG* 64.e pants, ar nosaukumu "Piemērošanas joma" ir noteikts:

"[*BVG*] 64.e pantā noteiktais daļējais pabalsts tiek piešķirts Vācijas pilsoņiem un personām, kuru izcelsmes valsts ir Vācija un kuru dzīvesvieta vai pastāvīgā atrašanās vieta ir Albānija, Bulgārija, Igaunija, Ungārija, Latvija, Lietuva, Polija, Rumānija, Krievija, Slovākija, Slovēnija, Čehijas Republika, kā arī citas valstis, kas atrodas bijušās Dienvidslāvijas un bijušās Padomju Savienības teritorijā."

9 Saskaņā ar *AuslVersV* 2. pantu ar nosaukumu "Daļēja pabalsta apmērs":

"1. [*BVG*] 64.e panta 2. punkta pirmajā teikumā paredzētais samazinātais apmērs tiek palielināts līdz 60 %. Šis samazinātais apmērs tiek palielināts līdz 45 % kompensācijai par bēru izdevumiem.

2. [*BVG*] 64.e panta 2. punkta otrajā teikumā paredzētajai indeksācijai piemērojamais samazinātais apmērs tiek palielināts līdz 40 % no attiecīgās pamata pensijas summas, kas izriet no [*BVG*] 31. panta 1. punkta pirmā teikuma.

3. Atkāpjoties no [*BVG*] 64.e panta 2. punkta pirmajā teikumā paredzētā noteikuma, tēva un mātes bāreņi saņem trīs ceturtdaļas no pamata pensijas.

4. Invalīdi saņem pamata pensiju, kura atbilst līdz šim izmaksātajai summai, ja tā tiem ir labvēlīgāka."

Pamata prāva un prejudiciālais jautājums

10 1952. gadā dzimusī Polijas pilsone Zablocka-Veihermillere 2002. gada 7. septembrī salaulājās ar Veihermilleru. Veihermillers, kas daudzus gadus tika atzīts par smagu kara invalīdu, kuram bija tiesības uz invaliditātes pensiju, nomira 2004. gada 12. janvārī. Līdz šim datumam viņš dzīvoja *Versorgungsamt Münster* (Minsteres Bijušo karavīru un kara upuru birojs) kūrortā Vācijā, kur viņš saņēma pensiju, kā arī vairākkārtēju tās indeksāciju un dažādas kompensācijas. Pēdējie ar viņa pensiju saistītie maksājumi bija EUR 1419 mēnesī.

11 2004. gada 20. aprīlī Zablocka-Veihermillere pieprasīja *Versorgungsamt Münster* tai pilnībā izmaksāt pārdzīvojušā laulātā pensiju, pamatojoties uz to, ka, piemērojot *BVG* noteikumus, viņa ir kara upura atraitne. Šajā pieteikumā viņa atsaucās uz savu Polijas pilsones statusu un norādīja uz savu vēlmi tuvākajā laikā pārcelt dzīvesvietu uz Poliju.

12 Ar 2004. gada 27. maija lēmumu par pabalstu izmaksu ārvalstīs atbildīgā iestāde apmierināja Zablockas-Veihermilleres pieteikumu, norādot, ka viņas laulātā nāves cēlonis bija kara laikā gūts ievainojums. Atraitnes pensija daļēja nodrošinājuma ietvaros saskaņā ar *BVG* 40. un 64.e pantu, sākot ar 2004. gada 1. februāri, tika noteikta EUR 224 mēnesī.

13 Zablocka-Veihermillere lūdza, lai viņai tiktu piešķirts pabalsts lielākā apmērā, norādot, ka viņas vīra agrāk saņemtais pabalsts acīmredzami bija lielāks. Kompetentā iestāde šo lūgumu noraidīja ar 2005. gada 19. janvāra lēmumu, kurš ir iesniedzējtiesai izskatīšanā

nodotās lietas priekšmets. Prasītājas pamata lietā administratīvā prasība, kas tika iesniegta, pamatojoties uz to, ka abu laulāto iepriekšējā kopīgā dzīvesvieta bija Vācijā, un uz pašreizējo Polijas Republikas piederību Eiropas Savienībai, arī tika noraidīta.

14 Tiesvedības pamata lietā ietvaros *Land Baden-Württenberg* 2007. gada 20. martā piekrita palielināt Zablockas-Veihermilleres daļējo pabalstu pamata pensijas apmērā ar atpakaļejošu spēku — no brīža, kad ieinteresētajai personai tika piešķirta pensija saskaņā ar *BVG* 64.e panta 6. punktu. Līdz ar to ikmēneša pensija sasniedza EUR 372.

15 Pastāvot šādiem apstākļiem, *Sozialgericht Stuttgart* [Štutgartes Sociālo lietu tiesa] nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

"[..] [vai] Vācijas sociālā nodrošinājuma tiesībās paredzētie pabalstu ierobežojumi [*BVG*] 64.e panta izpratnē personām, kuru dzīvesvieta vai pastāvīgā uzturēšanās vieta ir Polijā, kas ir jaunā [Eiropas Savienības] dalībvalsts, ir saderīgi ar augstākstāvošām Kopienu tiesību normām, īpaši ņemot vērā tiesības brīvi pārvietoties [?]"

Par prejudiciālo jautājumu

16 Ar savu jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai EKL 18. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu dalībvalsts tiesisko regulējumu, saskaņā ar

kuru šī dalībvalsts atsakās izmaksāt noteiktus pārdzīvojušiem kara upuru laulātajiem piešķirtus pabalstus, pamatojoties vienīgi uz to, ka viņi dzīvo noteiktu norādītu dalībvalstu teritorijā.

Par pieņemamību

17 Gan *Land Baden-Württenberg*, gan Vācijas valdība uzskata, ka lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu neesot pieņemams.

18 Attiecībā uz atraitnes pamatpensiju, kura, piemērojot *BVG* 64.e panta 1. punkta pirmo teikumu, tika daļēji samazināta, tās norāda, ka pamata lietā, tā kā šī pensija ar atpakaļejošu spēku tiek palielināta līdz 100 % no pabalsta, uzdotajam jautājumam zūdot jebkāda lietderība lietas, kura ir nodota izskatīšanai iesniedzējtiesai, atrisināšanai. Turklāt Vācijas valdība uzskata, ka, sākot no 2008. gada 1. janvāra, tikšot veikti grozījumi tiesību aktos, lai palielinātu pašreizējo daļējo pabalstu no 60 % līdz 100 %.

19 Attiecībā uz citiem pabalstiem, kuri tiek piešķirti atbilstoši ieņēmumiem un kuru izmaksa tika atlikta atbilstoši *BVG* 64.e panta 1. punkta otrajam teikumam, Vācijas valdība arī norāda, ka neesot pierādīta prejudiciālā jautājuma lietderība pamata lietas atrisināšanai. Prasītāja šajā lietā tiesas sēdē iesniedzējtiesā esot iesniegusi papildu lūgumu, kurā tika veikti grozījumi attiecībā uz šiem pabalstiem, tomēr tajā netika norādīts neviens arguments savu prasību pamatojumam.

20 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka EKL 234. pantā noteiktās procedūras ietvaros tikai valsts tiesa, kura izskata strīdu un kurai ir jāuzņemas atbildība par pieņemamo tiesas nolēmumu, ir tā, kas, ņemot vērā lietas īpatnības, var noteikt, cik lielā mērā prejudiciālais nolēmums ir vajadzīgs, lai šī tiesa varētu pieņemt nolēmumu, un cik

atbilstīgi ir Tiesai uzdotie jautājumi. Tātad gadījumā, ja uzdotie jautājumi skar Kopienu tiesību interpretāciju, Tiesai principā ir pienākums pieņemt nolēmumu (skat. it īpaši 2007. gada 18. jūlija spriedumu lietā C-119/05 *Lucchini*, Krājums, I-6199. lpp., 43. punkts, un 2007. gada 15. novembra spriedumu lietā C-162/06 *International Mail Spain*, Krājums, I-9911. lpp., 23. punkts). Valsts tiesas iesniegto lūgumu Tiesa var noraidīt tikai tad, ja ir acīmredzams, ka lūgtajai Kopienu tiesību interpretācijai nav nekāda sakara ar pamata prāvas faktisko situāciju vai tās priekšmetu, vai arī gadījumos, kad izvirzītā problēma ir hipotētiska vai kad Tiesai nav zināmi faktiskie vai juridiskie apstākļi, kas nepieciešami, lai sniegtu noderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem (skat. it īpaši 2001. gada 13. marta spriedumu lietā C-379/98 *PreussenElektra*, *Recueil*, I-2099. lpp., 39. punkts; 2006. gada 5. decembra spriedumu apvienotajās lietās C-94/04 un C-202/04 *Cipolla* u.c., Krājums, I-11421. lpp., 25. punkts; 2007. gada 7. jūnija spriedumu apvienotajās lietās no C-222/05 līdz C-225/05 *van der Weerd* u.c., Krājums, I-4233. lpp., 22. punkts, kā arī 2007. gada 8. novembra spriedumu lietā C-379/05 *Amurta*, Krājums, I-9569. lpp., 64. punkts).

21 Pamata lietā ir jāsecina, kā tas izriet no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu, ka valsts tiesa Tiesai ir iesniegusi detalizētu pamata lietas faktisko un juridisko apstākļu izklāstu, kā arī iemeslus, kādēļ tā uzskata, ka sprieduma pasludināšanai ir jāsniedz atbilde uz uzdoto jautājumu.

22 Turklāt, atbildot uz Tiesas lūgumu sniegt skaidrojumu, iesniedzējtiesa precizēja, ka, izņemot šī sprieduma 14. punktā minēto daļēji paaugstināto pabalstu, tiesības uz *BVG* 40.a, 40.b un 41. pantā noteiktajiem pabalstiem attiecībā uz atraitnes pamata pensiju ir atkarīgas no lietas dalībnieku strīda pamata lietas ietvaros.

23 Līdz ar to lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir jāatzīst par pieņemamu.

Par EKL 18. panta 1. punkta piemērojamību

24 Vispirms ir jānosaka, vai tāda situācija kā pamata lietā esošā ietilpst Kopienu tiesību un it īpaši EKL 18. panta 1. punkta piemērošanas jomā.

25 Attiecībā uz, pirmkārt, šīs normas *ratione personae* piemērošanas jomu pietiek norādīt, ka saskaņā ar EKL 17. panta 1. punktu ikviena persona, kurai ir kādas dalībvalsts pilsonība, ir Savienības pilsonis. Turklāt šī paša 17. panta 2. punkts šim statusam paredz ar EK līgumu piešķirtās tiesības un uzliktos pienākumus, starp kuriem ir arī tie, kas minēti EKL 18. panta 1. punktā (2006. gada 26. oktobra spriedums lietā C-192/05 *Tas-Hagen* un *Tas*, Krājums, I-10451. lpp., 18. punkts, kā arī 2008. gada 22. maija spriedums lietā C-499/06 *Nerkowska*, Krājums, I-3993. lpp., 21. punkts).

26 Kā Polijas pilsonei Zablockai-Veihermillerei ir Savienības pilsoņa statuss, kas noteikts ar EKL 17. panta 1. punktu, un tādēļ viņa var atsaukties uz tiesībām, kuras tiek piešķirtas personām ar šo statusu, īpaši tiesībām brīvi pārvietoties un dzīvot dalībvalstīs, ko paredz EKL 18. panta 1. punkts (iepriekš minētais spriedums lietā *Nerkowska*, 22. punkts).

27 Otrkārt, attiecībā uz EKL 18. panta 1. punkta materiālās piemērošanas jomu ir svarīgi atzīmēt, ka Kopienu tiesību šā brīža attīstības stadijā tāds pabalsts kā pamata lietā

aplūkotais, kura mērķis ir kompensēt pārdzīvojušos kara upuru laulātos, ietilpst dalībvalstu kompetencē (šajā sakarā skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *Tas-Hagen* un *Tas*, 21. punkts, un lietā *Nerkowska*, 23. punkts).

28 Tomēr dalībvalstīm šī kompetence ir jāizmanto, ievērojot Kopienu tiesības, it īpaši Līguma normas, kas ikvienam Savienības pilsonim piešķir tiesības brīvi pārvietoties un dzīvot dalībvalstu teritorijā (iepriekš minētie spriedumi lietā *Tas-Hagen* un *Tas*, 22. punkts, un lietā *Nerkowska*, 24. punkts).

29 Šajā sakarā Tiesa jau ir atzinusi, ka gadījumi, uz kuriem attiecas Kopienu tiesību *ratione materiae* piemērojamība, īpaši ietver gadījumus, kas ir saistīti ar pamatbrīvību izmantošanu, ko garantē Līgums un kas attiecas uz EKL 18. pantā noteikto brīvību pārvietoties un dzīvot dalībvalstu teritorijā (2005. gada 15. marta spriedums lietā C-209/03 *Bidar*, Krājums, I-2119. lpp., 33. punkts; 2005. gada 12. jūlija spriedums lietā C-403/03 *Schempp*, Krājums, I-6421. lpp., 17. un 18. punkts, kā arī iepriekš minētais spriedums lietā *Nerkowska*, 26. punkts).

30 Šajā lietā ir jākonstatē, ka uz tādu situāciju, kādā ir Zablocka-Veihermillere, attiecas Eiropas Savienības pilsoņu tiesības brīvi pārvietoties un dzīvot dalībvalsts teritorijā. Prasītāja pamata lietā, pārceļoties uz dzīvi Polijā, izmantoja tiesības, kas EKL 18. panta 1. punktā ir paredzētas visiem Savienības pilsoņiem — tiesības brīvi pārvietoties un dzīvot citas dalībvalsts teritorijā.

31 Turklāt no lietas materiāliem, kurus iesniedzējtiesa nosūtījusi Tiesai, skaidri izriet, ka atteikums atbilstīgi *BVG* 64.e panta 1. punkta otrajam teikumam un 5. punktam, kā arī *AuslVersV* 1. pantam izmaksāt Zablockai-Veihermillerei piešķirtos pabalstus izriet vienīgi no tā, ka viņa pārcēlās uz dzīvi Polijā.

32 No iepriekš minētā izriet, ka situācija, saskaņā ar kuru tas, ka Zablocka-Veihermillere ir izmantojusi savas Kopienu tiesību sistēmā atzītās brīvības, ir iespaidojis viņas tiesības saņemt pabalstu atbilstoši valsts tiesiskajam regulējumam, ietilpst Kopienu tiesību un īpaši EKL 18. panta 1. punkta piemērošanas jomā.

33 Tāpēc ir jāizvērtē, vai EKL 18. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj valsts tiesisko regulējumu, saskaņā ar kuru, lai izmaksātu pārdzīvojušiem kara upuru laulātajiem vairākus pabalstus, pretendentam uz šo pabalstu ir jādzīvo vai nu tās dalībvalsts teritorijā, kas piešķir šādu pabalstu, vai citas dalībvalsts teritorijā, kas nav norādīta sarakstā, kurš ir izveidots saskaņā ar pirmās dalībvalsts valdības rīkojumu.

Par prasību ievērot dzīvesvietas nosacījumu

34 Attiecībā uz EKL 18. panta 1. punkta piemērošanas apjomu Tiesa jau ir nospriedusi, ka iespējas, ko piedāvā Līgums saistībā ar brīvu pārvietošanos, nevarētu efektīvi izmantot, ja dalībvalsts pilsonim varētu liegt tās izmantot to šķēršļu dēļ, kurus viņa dzīvošanai

uzņemošajā valstī rada viņa izcelsmes valsts, sodot viņu par šo tiesību izmantošanu (šajā sakarā skat. 2004. gada 29. aprīļa spriedumu lietā C-224/02 *Pusa*, *Recueil*, I-5763. lpp., 19. punkts, kā arī iepriekš minētos spriedumus lietā *Tas-Hagen* un *Tas*, 30. punkts, un lietā *Nerkowska*, 31. punkts).

35 Tāds valsts tiesiskais regulējums, kas ir nelabvēlīgs noteiktiem valsts pilsoņiem tikai tādēļ, ka viņi ir izmantojuši savas tiesības brīvi pārvietoties un dzīvot citā dalībvalstī, ir EKL 18. panta 1. punktā ikvienam Savienības pilsonim atzīto brīvību ierobežojums (šajā sakarā skat. 2006. gada 18. jūlija spriedumu lietā C-406/04 *De Cuyper*, Krājums, I-6947. lpp., 39. punkts, kā arī iepriekš minētos spriedumus lietā *Tas-Hagen* un *Tas*, 31. punkts, un lietā *Nerkowska*, 32. punkts).

36 *BVG* un *AuslVersV* ir uzskatāmi par šādu ierobežojumu. Faktiski, pakļaujot noteiktus pārdzīvojušo kara upuru laulātajiem paredzētus pabalstus nosacījumam, ka šīm personām ir jādzīvo valsts teritorijā vai citas dalībvalsts teritorijā, kas nav norādīta sarakstā, kurš ir izveidots saskaņā ar tās dalībvalsts, kas piešķir šos pabalstus, valdības rīkojumu, šis likums var Savienības pilsoņus, kuri atrodas tādā pašā situācijā kā prasītāja pamata lietā, pārliecināt neizmantot savas tiesības brīvi pārvietoties un dzīvot dalībvalstī, kura ir norādīta šajā sarakstā.

37 Valsts tiesisko regulējumu, kas paredz šādu ierobežojumu Savienības pilsoņiem izmantot brīvības, no Kopienu tiesību viedokļa var attaisnot tikai tad, ja tas ir pamatots ar objektīviem vispārējo interešu apsvērumiem, kas nav atkarīgi no attiecīgo personu pilsonības un ir samērīgi ar mērķi, ko valsts tiesības leģitīmi tiecas sasniegt (šajā sakarā skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *De Cuyper*, 40. punkts; lietā *Tas-Hagen* un *Tas*, 33. punkts, kā arī lietā *Nerkowska*, 34. punkts).

38 No apsvērumiem, kurus Tiesai iesniedza gan *Land Baden-Württenberg*, gan Vācijas valdība, izriet, ka *BVG* paredzētā ierobežojuma mērķis ir nodrošināt piemērotu pabalstu tā pretendentiem, kuru dzīvesvieta ir ārpus Vācijas, ņemot vērā esošās atšķirības starp dzīves dārdzību, ienākumiem un vidējo izmaksājamo sociālo pabalstu apmēru šajā dalībvalstī un dalībvalstī, kurā dzīvo persona, kas pretendē uz šīm tiesībām. Turklāt atbilstoši minētajiem apsvērumiem nepieciešamība nodrošināt pienācīgu kontroli pār personu, kuras pretendē uz tiesībām, profesionālo un sociālo situāciju un it īpaši pār šo personu ienākumiem arī attaisno minētā ierobežojuma pastāvēšanu.

39 Protams, gan vēlme nodrošināt pabalsta sniegšanu, ņemot vērā minētās atšķirības starp divām attiecīgajām dalībvalstīm, gan nepieciešamība nodrošināt pienācīgu kontroli pār personu, kuras pretendē uz tiesībām, profesionālo un sociālo situāciju ir objektīvi vispārējo interešu apsvērumi, kas attaisno, ka nosacījumi vai noteikumi tādu pabalstu izmaksāšanai, kādi ir noteikti pamata lietā, var ietekmēt pārvietošanās brīvību.

40 Tomēr, kaut arī šī sprieduma 36. punktā konstatētais ierobežojums var tikt pamatots ar tādiem objektīviem vispārējo interešu apsvērumiem, kādi ir minēti iepriekšējā punktā, šis ierobežojums tāpat nedrīkst būt nesamērīgs ar izvirzīto mērķi. No Tiesas judikatūras izriet, ka pasākums ir samērīgs tad, ja tas ir piemērots izvirzītā mērķa sasniegšanai un nepārsniedz šī mērķa sasniegšanai nepieciešamo (iepriekš minētie spriedumi lietā *De Cuyper*, 42. punkts, kā arī lietā *Tas-Hagen* un *Tas*, 35. punkts).

41 Tomēr tāds nosacījums par dzīvesvietu kā pamata lietā nevar tikt uzskatīts par samērīgu ar sasniedzamajiem mērķiem.

42 Jāatgādina, ka *AuslVersV* 1. pants tieši ierobežo *BVG* 64.e panta piemērošanu personām, kas pretendē uz tiesībām un kuras dzīvo vai pastāvīgi uzturas vai nu vienas no desmit dalībvalstu, kuras ir minētas šajā pantā, vai Albānijas, vai arī bijušās Dienvidslāvijas vai bijušās Padomju Savienības teritorijā.

43 Tomēr ir valstis, kas nav minētas *AuslVersV* 1. pantā un kurās dzīves dārdzība ir mazāka nekā vairākās šajā pantā noteiktajās dalībvalstīs. Turklāt atšķirības starp šajā sarakstā minētajām valstīm ir ievērojamas.

44 Tāpat nepieciešamība nodrošināt pienācīgu personu, kuras pretendē uz tiesībām, profesionālās un sociālās situācijas kontroli visās dalībvalstīs ir jāpiemēro vienādi neatkarīgi no tā, vai šīs dalībvalstis ir minētas *AuslVersV* 1. pantā.

45 Līdz ar to tāds tiesiskais regulējums, kāds ir minēts pamata lietā, neatbilst mērķiem, uz kuriem norāda *Land Baden-Württenberg* un Vācijas valdība un kuri ir atgādināti šī sprieduma 38. punktā.

46 Turklāt tiktāl, ciktāl ar šādu tiesisko regulējumu vienīgi tiek pārtraukta tajā norādīto pabalstu izmaksa, nevar tikt apgalvots, ka šis tiesiskais regulējums ir piemērots šo

pabalstu pielāgošanai, ņemot vērā esošās atšķirības starp Vācijas Federatīvo Republiku un personas, kura pretendē uz tiesībām, dzīvesvietas valsti attiecībā uz dzīves dārdzību, ienākumiem un vidējo sociālo pabalstu apmēru.

47 Visbeidzot, ja attiecībā uz pabalstiem, kuri tiek piešķirti, ņemot vērā ienākumus, patiešām izrādās, ka ir jākontrolē personu, kuras pretendē uz tiesībām, profesionālā un sociālā dzīve, šo pabalstu pārtraukšana tomēr ir uzskatāma par pasākumu, kurš pārsniedz to, kas ir nepieciešams šādas kontroles veikšanai.

48 Ņemot vērā minētos apsvērumus, uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka EKL 18. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu dalībvalsts tiesisko regulējumu, saskaņā ar kuru šī dalībvalsts atsakās izmaksāt pārdzīvojušiem kara upuru laulātajiem piešķirtus noteiktus pabalstus, pamatojoties vienīgi uz to, ka šie pilsoņi dzīvo noteiktu dalībvalstu teritorijā.

Par tiesāšanās izdevumiem

49 Attiecībā uz pamata lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (ceturtā palāta) nospriež:

EKL 18. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu dalībvalsts tiesisko regulējumu, saskaņā ar kuru šī dalībvalsts atsakās izmaksāt pārdzīvojušiem kara upuru laulātajiem piešķirtus noteiktus pabalstus, pamatojoties vienīgi uz to, ka šie pilsoņi dzīvo noteiktu dalībvalstu teritorijā.

[Paraksti]